

جلسه اول – مقدمه درس

کارایی برنامه:

در درس الگوریتم و ساختمان داده مورد بررسی قرار می گیرد. با موازی سازی تا حدی می توان کارایی را افزایش داد.

خوانایی برنامه (Readability)

کاربردپذیری

نگهداری برنامه (Maintenance)

امنیت برنامه

مقیاس پذیری (scalability) که در درس مهندسی اینترنت مورد بررسی است.

درستی عملکرد

کتابخانه های آماده

قابلیت تغییر برنامه

به عنوان مثال استفاده از global variable چندان توصیه نمی شود.

دستور Go to که در زبان های قدیمی تر موجود بود و کنترل اجرای برنامه را پیچیده می کرد.

تست نرم افزار را برای لحظه آخر نگه ندارید.

تاکید درس: نوشتن برنامه های خوب

Correctness: Testing, Debugging

Maintainability: Object orientation, coding style

Reusability: object orientation

از قطعات نرم افزار بتوانیم مجددا استفاده کنیم.

زبان اصلی: C++

JAVA هم کاربردی است.

زبان ها: C++, C#, Python, MATLAB, R

C++ کارایی C (تاکید روی سرعت و استفاده بهینه از منابع) را با شی گرایی و انعطاف پذیری ترکیب کرده است.

کتاب:

Deitel: C++ How to program

Google Search

Stackoverflow.com

Cplusplus.com

Ramtung.ir/apnotes/html

جلسه دوم - مفاهیم مقدماتی زبان C++

سلام دنیا: یک برنامه‌ی بسیار ساده در زبان سی‌پلاس‌پلاس که صرفاً یک رشته را در خروجی می‌نویسد.

```
1. #include <iostream>
2. using namespace std;
3.
4. int main()
5. {
6.     cout << "Hello World\n";
7.     return 0;
8. }
```

iostream هدرفایلی است که امکانات ورودی و خروجی C++ را در اختیار ما می‌گذارد.

قاعده قرار دادن h. قدیمی است و تقریباً منسوخ شده است.

Std مخفف استاندارد است و تمام امکانات استاندارد C++ در این فضای نام قرار دارد.

فضاهای نام برای پرهیز از تداخل بین کتابخانه‌های نرم افزاری مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرند.

اگر خط دوم را ننویسم بایستی هربار بنویسیم std::cout

امضا تابع: نام تابع، نوع پارامتر ورودی، نوع پارامتر خروجی

در مورد خط چهارم فعلاً بدانیم که امکان پاس کردن آرگومان به تابع main از طریق command line وجود دارد.

در C++ بلافاصله بعد از امضای تابع و در خط بعدی، آکلاد را باز می‌کنیم. این کار در جاوا درست بعد از امضای تابع و در همان خط انجام می‌گیرد.

در داخل بدنه‌ی تابع، یک تب (TAB) قرار می‌دهیم.

Cout مخفف console out است که اصطلاح اطلاق شده به همان ترمینال یا command line می‌باشد.

G++ کامپایلر C++ در لینوکس. فایل اجرایی در لینوکس پسوند out. و در ویندوز پسوند exe. دارد.

بازگرداندن صفر اطمینان از موفقیت آمیز بودن اجرای برنامه را تضمین می‌کند.

تایپ رشته - خواندن از ورودی: این مثال استفاده اولیه از تایپ رشته و نحوه‌ی خواندن از ورودی را نشان می‌دهد.

```
1. #include <iostream>
2. #include <string>
3. using namespace std;
4.
5. int main()
6. {
7.     string name;
8.     cout << "Please enter your name: ";
9.     cin >> name;
10.    cout << "Hello " << name << '\n';
11.    return 0;
12. }
```

string هدرفایلی است که امکان کار روی رشته‌ها را به ما می‌دهد.

Name شی (object) از نوع string است.

تابع cin فقط کلمه اول از ورودی را می‌گیرد. کلمه دنباله‌ای از کاراکترها است که به فضای سفید محدود می‌شود.

فضای سفید: space, TAB, Enter

Cin کاراکترهای غیر فضای سفید را می‌خواند.

خواندن کل یک خط با تابع getline انجام می‌گیرد.

خواندن چند قلم از ورودی: در این مثال چند مقدار به دنبال هم از ورودی خوانده می‌شود. دقت کنید که اگر رشته‌ای از cin خوانده شود، یک کلمه از ورودی خوانده شده در آن متغیر قرار می‌گیرد. مثلاً اگر ورودی Gholam 29 در ورودی تایپ شود مقدار name برابر Gholam و مقدار age برابر ۲۹ خواهد بود.

```

1. #include <iostream>
2. #include <string>
3. using namespace std;
4.
5. int main()
6. {
7.     string name;
8.     int age;
9.     cout << "Please enter your name followed by your age: ";
10.    cin >> name >> age;
11.    cout << "Hello " << name << "!\n";
12.    cout << "Your age is " << age << endl;
13. }

```

Endl ثابتی که در هدر فایل `iostream` تعریف شده است و با کاراکتر `'\n'` مترادف است.

تایپ ده انگشتی

چنانچه `return 0` را برگردانید، C++ خود به صورت پیش فرض مقدار صفر را برمی گرداند.

البته این ویژگی چندان خوب نیست. لذا سعی کنید همواره بصورت `explicit` مقدار صفر را برگردانید و چنانچه تابع قرار است مقدار خروجی نداشته باشد، نوع خروجی را `void` تعریف کنید.

خواندن از ورودی در حلقه: این برنامه تعدادی کلمه را از ورودی می خواند و در صورتی که کلمه ای تکرار شود این موضوع را با نمایش پیغامی اطلاع می دهد.

خواندن ورودی تا آنجا ادامه می یابد که کاربر با `ctrl-d` (یا `ctrl-z` در ویندوز) خاتمه ورودی را مشخص کند.

```

1. #include <iostream>
2. #include <string>
3. using namespace std;
4.
5. int main()
6. {
7.     string previous = "";
8.     string current;
9.     while (cin >> current) {
10.        if (previous == current)
11.            cout << "repeated word: " << current << '\n';
12.        previous = current;
13.    }
14. }

```

در برنامه بالا تا زمانی که اینتر نزنیم، C++ به خواندن از ورودی ادامه می دهد و پس از آن پردازش خط بعد را آغاز می کند.

خواندن ورودی از فایل، پاس کردن به فایل اجرایی در لینوکس و نوشتن خروجی در فایل

a.out<masalan.txt>output.txt

نمایش مختویات فایل text در لینوکس

Cat output.txt

پاس کردن خروجی برنامه به تابع sort لینوکس ([piping in linux](#))

a.out<masalan.txt|sort

از مشکلات آرایه این است که اندازه آن باید ثابت باشد. جهت حل این مشکل کتابخانه استاندارد C++ وکتورها را در اختیار ما قرار می دهد. تایپ vector جزئی از کتابخانه سی پلاس پلاس است که کار با دنباله ای از عناصر را بدون دغدغه های مدیریت حافظه مهیا می کند.

محاسبه ی میانگین و میانه: در این برنامه تعدادی عدد اعشاری (که نماینده ی دما هستند) از ورودی گرفته می شود و میانگین و میانه ی آنها در خروجی نوشته می شود. تعداد این اعداد در زمان نوشتن برنامه نامعلوم است.

```
1. #include <iostream>
2. #include <vector>
3. #include <algorithm>
4. using namespace std;
5.
6. int main()
7. {
8.     vector<double> temps;
9.     double temp;
10.    while (cin >> temp)
11.        temps.push_back(temp);
12.
13.    double sum = 0;
14.    for (int i = 0; i < temps.size(); ++i)
15.        sum += temps[i];
16.
17.    cout << "Mean temperature: " << sum/temps.size() << endl;
18.    sort(temps.begin(), temps.end());
19.    cout << "Median temperature: " << temps[temps.size()/2];
20. }
```

در سر فایل algorithm عده ای از توابع همچون sort که در برنامه بالا در خط ۱۸ مورد استفاده قرار گرفته، تعریف شده اند.

مقداردهی اولیهی بردارها: این مثال نشان‌دهندهی مقداردهی اولیهی اندازه و عناصر بردار است.

```
1. #include <vector>
2. #include <string>
3. #include <iostream>
4. using namespace std;
5.
6. int main()
7. {
8.     vector<double> vec;
9.     // vec[0] = 10;
10.    vec.push_back(1.3);
11.    vec[0] = 12.4;
12.
13.    vector<int> v(6);
14.
15.    v[0] = 5; v[1] = 7;
16.    v[2] = 9; v[3] = 4;
17.    v[4] = 6; v[5] = 8;
18.
19.    vector<string> philosopher(4);
20.
21.    philosopher [0] = "Kant";
22.    philosopher [1] = "Plato";
23.    philosopher [2] = "Hume";
24.    philosopher [3] = "Kierkegaard";
25.
26.    //philosopher[2] = 99;
27.
28.    vector<double> vd(1000, 1.2);
29.    //vd[1000] = 4.7;
30. }
```

در مثال بالا اگر خط ۹ را کامنت نکنیم با RUNTIME ERROR مواجه خواهیم شد. زیرا در لحظه‌ی تعریف، vector شامل صفر عنصر است و با هر pushback حافظه تخصیص می‌یابد.

Segmentation fault

خطای دسترسی غیرمجاز به حافظه در لینوکس است.

در خط ۶ یک بردار ساخته‌ایم که دارای ۶ عنصر integer است و مقدار اولیه‌ی هریک از این عناصر صفر است.

خط ۲۶ با خطای کامپایلر روبرو می‌گردد. چون ۹۹ رشته نیست. اما "۹۹" یا '۹۹' رشته است.

در خط ۲۸، برداری ساخته‌ایم که ۱۰۰۰ عنصر اولیه آن با مقدار اعشاری ۱/۲ پر شده است. خط ۲۹ هم با خطای segmentation (دسترسی غیرمجاز به حافظه) روبرو است.

بردار دو بعدی:

```
Vector<vector<int>>twod(3);  
Twod[0].push_back(12);  
Twod[1].push_back(4);  
Twod[2].push_back(65);  
Cout<< Twod[1][0]<<endl;  
Vector<vector<int>>twod(3,vector<int>(4));
```

وکتوری با ۳ عنصر اولیه بساز و هرکدام از عناصر اولیه‌ی آن را با یک بردار چهارتایی از نوع مقدار صحیح، مقدار اولیه بده.

تمرین: برنامه‌ای بنویسید که تعدادی کلمه را از ورودی بخواند و آن‌ها را در قالب یک لیست که با کاما جدا شده‌اند چاپ کند. به عنوان مثال اگر کلمات ورودی به ترتیب Aang و Kyoshi و Roku باشند خروجی چاپ شده باید دقیقاً به صورت [Aang, Kyoshi, Roku] باشد. توجه داشته باشید که تعداد کلمه‌ها مشخص نیست و تا انتهای ورودی بخوانید.


```

#include <iostream>
#include <sstream>
#include <string>

int main()
{
    std::string line;
    std::getline(std::cin, line);
    std::istringstream stream{ line };
    std::string s;
    stream >> s;
    std::cout << "[" << s;
    while (stream >> s)
    {
        std::cout << ", " << s;
    }
    std::cout << "];
    std::cout << std::endl;
    system("pause");
    return 0;
}

```

خط اول [سرفایل `iostream`](#) را به سورس اضافه می‌کند. این سرفایل بخشی از [کتابخانه ورودی/خروجی](#) است.

خط دوم [سرفایل `sstream`](#) را به سورس اضافه می‌کند که آن نیز بخشی از کتابخانه ورودی/خروجی است.

[سرفایل `string`](#) بخشی از [کتابخانه رشته‌ها](#) است.

با قطعه کد

```
std::getline(std::cin, line);
```

ورودی را تا زمانی که کاربر `Enter` بزند، خوانده و در `line` ذخیره می‌کنیم.

```

istream& getline (istream& is, string& str, char delim);
(1) istream& getline (istream&& is, string& str, char delim);

```

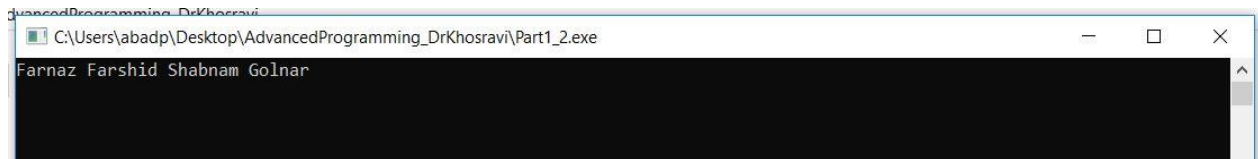
```

(2) istream& getline (istream& is, string& str);
    istream& getline (istream&& is, string& str);

```

Get line from stream into string

Extracts characters from *is* and stores them into *str* until the delimitation character *delim* is found (or the newline character, '\n', for (2)).

لذا وقتی کاربر Enter می‌زند، داریم:

Line = "Farnaz Farshid Shabnam Golnar"

سپس آنچه را در بافر ورودی است به نام stream می‌نامیم و با line مقدار دهی می‌کنیم.

```
std::istringstream stream{ line };
```

با کد

```
stream >> s;
```

کلمات (آنچه محصور بین دو فضای سفید است) را از بافر ورودی استخراج می‌کنیم و در S می‌ریزیم.

خطوط ۱۱ و ۱۲

```
stream >> s;
```

```
std::cout << "[" << s;
```

اجرا می‌شوند و داریم S = Farnaz و چاپ می‌شود:

[Farnaz

سپس وارد حلقه while می‌شویم. چون کاراکتر > فضای سفید را ندید می‌گیرد، مقداری که در شروع حلقه در S ذخیره است عبارت است از s=Farshid و فاصله بین Farnaz و Farshid ندید گرفته شده است. لذا به دنبال Farnaz کاراکتر '،' و بعد از آن Farshid نوشته می‌شود:

[Farnaz, Farshid

در دومین تکرار حلقه S=Shabnam و داریم:

[Farnaz, Farshid, Shabnam

و در سومین تکرار s=Golnar و داریم:

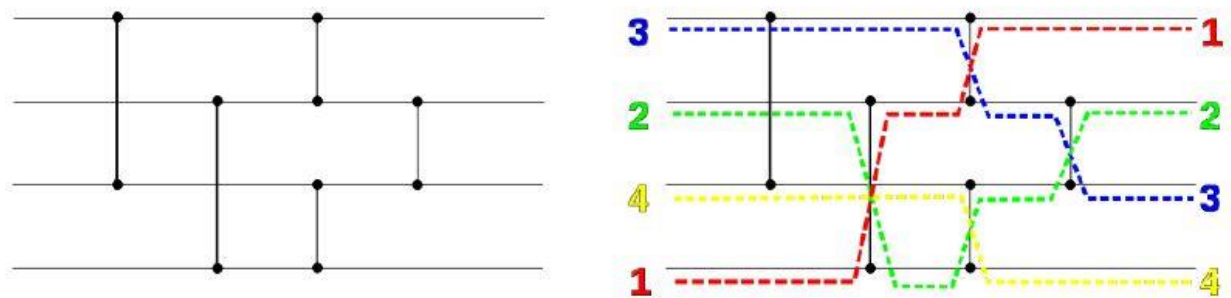
[Farnaz, Farshid, Shabnam, Golnar

دیگر وارد حلقه نمی‌شویم. چون در جریان ورودی stream از نوع stringstream(input string stream) چیزی باقی نمانده است. از حلقه خارج شده و به دنبال مواد بالا، [نیز چاپ می‌شود.

[Farnaz, Farshid, Shabnam, Golnar]

جلسه سوم - طراحی بالا به پایین

شبکه‌های مرتب‌سازی و **sorting network**: شبکه‌ی مرتب‌سازی یک مدل انتزاعی ریاضی شامل شبکه‌ای از سیم‌ها و واحدهای مقایسه کننده است که برای مرتب‌سازی دنباله‌ای از اعداد از آن استفاده می‌شود. هر مقایسه کننده دو سیم را به هم متصل می‌کند و مقادیر را با قرار دادن مقدار کوچکتر روی یکی از سیم‌ها و مقدار بزرگتر

روی سیم دیگر، مرتب می‌کند. هر سیم دارای یک مقدار می‌باشد، و هر مقایسه کننده دو سیم را به عنوان ورودی و خروجی می‌گیرد. زمانی که دو مقدار وارد مقایسه کننده می‌شود، مقایسه کننده مقدار کوچکتر را در سیم بالاتر، و مقدار بزرگتر را در سیم پایین قرار می‌دهد. به شبکه‌ای از سیم‌ها و مقایسه کننده‌ها که به طور صحیح تمام مقادیر ورودی را به صورت صعودی مرتب کنند یک شبکه مرتب‌سازی گفته می‌شود.

شکل زیر (چپ)، نشان‌دهنده یک شبکه مرتب‌سازی است. سیم‌ها در این شکل به صورت افقی و مقایسه کننده‌ها به صورت عمودی نشان داده شده‌اند. مراحل انجام مرتب‌سازی توسط این شبکه در شکل راست نشان داده شده است. فهم چگونگی صحیح عمل کردن این شبکه مرتب‌سازی آسان است. این را مدنظر داشته باشید که مقایسه کننده‌ها مقدار بزرگ را به سیم پایین و مقدار کوچک را به سیم بالا منتقل می‌کنند.

هدف این تمرین این است که عملکرد یک شبکه را روی یک دنباله‌ی ورودی شبیه‌سازی کنیم. در ورودی، شبکه و دنباله‌ی اعداد داده می‌شوند. خروجی برنامه تعیین می‌کند که آیا شبکه‌ی داده شده اعداد را به درستی مرتب می‌کند یا نه. توضیح این که لزوماً هر شبکه، به طور صحیح اعداد را مرتب نمی‌کند. مثال‌هایی از حالت‌های درست و نادرست در نمونه‌های زیر ذکر می‌شوند. علاوه بر این، ممکن است در توصیف شبکه‌ی ورودی خطاهایی وجود داشته باشد که برنامه‌ی شما باید آن‌ها را تشخیص دهد.

برای توصیف یک شبکه‌ی ورودی، از ماتریسی از کاراکترها استفاده می‌کنیم. به عنوان مثال شبکه‌ی نشان داده شده در شکل فوق توسط ماتریس زیر توصیف می‌شود:

a-c-

-bce

a-de

-bd-

هر سطر از ماتریس یک سیم را مشخص می‌کند. هر کاراکتر از یک سطر یا 2^k است که نشان دهنده‌ی عدم وجود مقایسه کننده در آن بخش است یا با یک حرف لاتین مشخص میشود که در این صورت، باید در یکی (و تنها یکی) دیگر از کاراکترهای آن ستون کاراکتر مشابهی پیدا شود. به این ترتیب، فرض می‌شود یک واحد مقایسه کننده بین سیم های متناظر آن دو سطر وجود دارد. به عنوان مثال، در توصیف فوق یک مقایسه کننده بین دو سیم اول و سوم وجود دارد که با حرف a مشخص شده. ستون دوم نیز وجود یک مقایسه کننده بین سیم های دوم و چهارم است. ترتیب انتقال اعداد از چپ به راست فرض می‌شود.

در توصیف داده شده از شبکه ممکن است خطاهایی به شرح زیر وجود داشته باشد که برنامه‌ی شما باید آنها را تشخیص دهد:

- در یک ستون تنها یک مورد از یک حرف پیدا می‌شود یا این که بیش از دو مورد از آن حرف وجود دارد.
- در توصیف شبکه کاراکتری غیر از حروف کوچک لاتین و 2^k وجود دارد.

دقت کنید که دو مقایسه کننده در دو ستون مختلف می‌توانند با یک حرف یکسان نمایش داده شوند، چون این امر ابهامی در عملکرد شبکه ایجاد نمی‌کند.

ورودی

خط اول هر مورد آزمون حاوی دو عدد صحیح N و K است که به ترتیب تعداد سطرها و تعداد ستون های ماتریس شبکه را مشخص می‌کنند. بعد از آن N خط پشت سر هم می‌آیند که هریک از K کاراکتر تشکیل شده‌اند. سپس در یک خط N عدد صحیح که به ترتیب روی سیم های 1 تا N قرار خواهند گرفت ذکر می‌شوند. در ورودی مسئله ممکن است تعداد بیش از یک مورد آزمون ذکر شود که هریک از قالب فوق پیروی می‌کند. آخرین خط ورودی شامل دو عدد صفر است.

خروجی

برای هر مورد آزمون، یک خط در خروجی بنویسید که با قالبی مانند آنچه در بخش «نمونه خروجی» آمده، یکی از سه نتیجه‌ی ممکن را مشخص کند: Not Sorted به این معنی که اعداد ورودی پس از پردازش توسط شبکه

مرتب نمی‌شوند، Sorted به این معنی که اعداد ورودی پس از پردازش توسط شبکه مرتب می‌شوند و Invalid Network به این معنی که ورودی داده شده قوانین مطرح شده در توصیف مساله را نقض می‌کند.

نمونه خروجی	نمونه ورودی
Sorted	<pre> 4 4 a-c a-de b-df bc-f 1 3 2 0 </pre>
Not_sorted	<pre> 3 2 a- ab -b 1 3 0 </pre>
Invalid_network	<pre> 3 2 a- ab ab 1 3 0 0 0 </pre>

دقت کنید

- برنامه‌ی خود را فقط در قالب یک فایل به زبان سی پلاس پلاس تحویل دهید.
- به جز کتابخانه‌های استاندارد زبان سی پلاس پلاس و `std_lib_facilities.h` از هدر فایل دیگری استفاده نکنید.
- قبل از تحویل، برنامه‌ی خود را با انواع ورودی‌ها بیازمایید. حالت‌های مرزی ورودی‌های مسئله را در نظر بگیرید.

- به قالب خروجی دقت کنید. بزرگی و کوچکی حروف، فاصله های خالی و شکست خطها مهم هستند. به هیچ وجه چیزی به جز آنچه در بخش خروجی اشاره شده در خروجی برنامه ننویسید (مثل پیغامهایی به کاربر برنامه)

مطالعه‌ی بیشتر

آیا می دانید قضیه‌ای وجود دارد که اگر شبکه‌ای هر دنباله‌ی ورودی از صفر و یک را به درستی مرتب کند، تمام دنباله‌های دیگر از اعداد دلخواه را نیز به درستی مرتب می‌کند؟ شبکه‌های مرتب‌سازی در عین سادگی دارای مباحث نظری عمیق و جالبی هستند. برای مطالعه‌ی بیشتر می‌توانید به فصل ۲۷ کتاب زیر مراجعه کنید.

T. Cormen, C. Leiserson, R. Rivest, and C. Stein, “Introduction to Algorithms”, 2nd edition, MIT Press, 2001.

همچنین صفحه‌ی [Sorting Networks](#) از ویکی پدیا نیز دارای پیوندهای مفیدی در این زمینه است. بخشی از توضیحات این بخش از ویکی پدیای فارسی برداشته شده است.

برای درک عملکرد این شبکه، جدول زیر و اعداد ورودی به آن را در سمت چپ در نظر بگیرید.

	مرحله ۱	مرحله ۲	مرحله ۳	مرحله ۴	
سیم ۱	a	c	-	e	
سیم ۲	a	-	d	e	
سیم ۳	b	-	d	f	
سیم ۴	b	c	-	f	

- در مرحله‌ی اول دو کامپاراتور (مقایسه کننده) بین سیم ۱ و ۲ و سیم ۳ و ۴ داریم.
- در مرحله‌ی دوم یک کامپاراتور بین سیم ۱ و ۴ داریم.
- در مرحله‌ی سوم یک کامپاراتور بین سیم ۲ و ۳ داریم.
- در مرحله‌ی چهارم دو کامپاراتور بین سیم ۱ و ۲ و سیم ۳ و ۴ داریم.

مرحله‌ی اول: مقایسه‌ی سیم ۱ و ۲ باعث جابجایی نمی‌شود. مقایسه‌ی سیم ۳ و ۴ باعث می‌شود صفر در بالا و ۲ در پایین قرار بگیرد.

	مرحله ۴	مرحله ۳	مرحله ۲	نتیجه مرحله ۱	مرحله ۱	
سیم ۱	e	-	c	۱	a	۱
سیم ۲	e	d	-	۳	a	۳
سیم ۳	f	d	-	۰	b	۲
سیم ۴	f	-	c	۲	b	۰

مرحله‌ی دوم: مقایسه‌ی سیم ۱ و ۴ تاثیری ندارد.

	مرحله ۴	مرحله ۳	نتیجه مرحله ۲	مرحله ۲	نتیجه مرحله ۱	مرحله ۱	
سیم ۱	e	-	۱	c	۱	a	۱
سیم ۲	e	d	۳	-	۳	a	۳
سیم ۳	f	d	۰	-	۰	b	۲
سیم ۴	f	-	۲	c	۲	b	۰

مرحله‌ی سوم: مقایسه‌ی سیم ۲ و ۳ باعث می‌شود صفر در بالا روی سیم دوم و ۳ در پایین روی سیم سوم قرار بگیرد.

	مرحله ۴	نتیجه مرحله ۳	مرحله ۳	نتیجه مرحله ۲	مرحله ۲	نتیجه مرحله ۱	مرحله ۱	
سیم ۱	e	۱	-	۱	c	۱	a	۱
سیم ۲	e	۰	d	۳	-	۳	a	۳
سیم ۳	f	۳	d	۰	-	۰	b	۲
سیم ۴	f	۲	-	۲	c	۲	b	۰

مرحله‌ی چهارم: مقایسه‌ی سیم ۱ و ۲ باعث می‌شود صفر در بالا روی سیم اول و ۱ در پایین روی سیم دوم قرار بگیرد. مقایسه‌ی سیم ۳ و ۴ باعث می‌شود ۲ در بالا روی سیم سوم و ۳ در پایین روی سیم چهارم قرار بگیرد.

	نتیجه مرحله ۴	مرحله ۴	نتیجه مرحله ۳	مرحله ۳	نتیجه مرحله ۲	مرحله ۲	نتیجه مرحله ۱	مرحله ۱	
سیم ۱	۰	e	۱	-	۱	c	۱	a	۱

۳	a	۳	-	۳	d	۰	e	۱	سیم ۲
۲	b	۰	-	۰	d	۳	f	۲	سیم ۳
۰	b	۲	c	۲	-	۲	f	۳	سیم ۴

[مارتین فوئر](#)، یکی از دانشمندان برجسته‌ی علوم کامپیوتر، bad smell ([CodeSmell](#)) ها را به ترتیب زیر اولویت‌بندی می‌کند.

Duplicated Code	Long Method
Large Class	Long Parameter List
Divergent Change	Shotgun Surgery
Feature Envy	Data Clumps
Primitive Obsession	Switch Statements
Parallel Inheritance Hierarchies	Lazy Class
Speculative Generality	Temporary Field
Message Chains	Middle Man
Inappropriate Intimacy	Alternative Classes with Different Interfaces
Incomplete Library Class	Data Class
Refused Bequest	Comments

فصل سوم کتاب [Refactoring: Improving the Design of Existing Code](#)

Comment is deodorant

[refactoring smell code](#)

[smell code cheat sheet](#)

[code smell martin fowler](#)

```

#include <iostream>
#include <vector>
#include <string>
using namespace std;

vector<int> read_numbers(int count) {
    vector<int> result;
    for (int i = 0; i < count; i++) {
        int number;
        cin >> number;
        result.push_back(number);
    }
    return result;
}

vector<string> read_network(int num_of_inputs) {
    vector<string> result;
    for (int i = 0; i < num_of_inputs; ++i) {
        string line;
        cin >> line;
        result.push_back(line);
    }
    return result;
}

void swap(int& a, int& b) {
    int temp = a;
    a = b;
    b = temp;
}

bool is_valid_network(vector<string> network, int num_of_stages) {
    for (int j = 0; j < num_of_stages; ++j) {
        for (int i = 0; i < network.size(); ++i) {
            if (network[i][j] == '-')
                continue;

            int count = 0;
            for (int k = 0; k < network.size(); k++)
                if (network[i][j] == network[k][j])
                    count++;

```

```

        if (count != 2) {
            return false;
        }
    }
}
return true;
}

void apply(vector<string> network, int j, vector<int>& numbers) {
    for (int i = 0; i < network.size() - 1; i++) {
        if (network[i][j] == '-')
            continue;

        for (int k = i + 1; k < network.size(); k++)
            if (network[i][j] == network[k][j])
                if (numbers[i] > numbers[k])
                    swap(numbers[i], numbers[k]);
    }
}

bool sorted(vector<int> numbers) {
    for (int i = 0; i < numbers.size() - 1; i++)
        if (numbers[i] > numbers[i + 1])
            return false;
    return true;
}

void process_testcase(int num_of_inputs, int num_of_stages) {
    vector<string> network = read_network(num_of_inputs);
    vector<int> numbers = read_numbers(num_of_inputs);

    if (!is_valid_network(network, num_of_stages)) {
        cout << "Invalid network\n";
        return;
    }

    for (int j = 0; j < num_of_stages; j++)
        apply(network, j, numbers);

    if (sorted(numbers))
        cout << "Sorted";
    else
        cout << "Not sorted";
    cout << endl;
}

```

```

int main() {
    int num_of_inputs;
    int num_of_stages;

    cin >> num_of_inputs >> num_of_stages;
    while (num_of_inputs != 0 && num_of_stages != 0) {
        process_testcase(num_of_inputs, num_of_stages);
        cin >> num_of_inputs >> num_of_stages;
    }
    return 0;
}

```

خط ۶: تایپ بازگشتی یک تابع می‌تواند از نوع بردار باشد.

```

vector<int> read_numbers(int count) {

```

در خط ۵۵، تابع مذکور ستون j ام از شبکه را روی بردار `numbers` اعمال می‌کند. دقت کنید که بردار مذکور با ارجاع تعریف شده است.

```

void apply(vector<string> network, int j, vector<int>& numbers) {

```

منظور از خط ۹۴، ورودی‌های شبکه‌ی مرتب‌ساز است که عملاً تعداد سطرهای جدول مربوطه می‌باشد.

```

int num_of_inputs;

```

منظور از خط ۹۵، تعداد طبقات شبکه‌ی مرتب‌ساز است که عملاً تعداد ستون‌های جدول مربوطه می‌باشد.

```

int num_of_stages;

```

ساختار داده:

در اینجا شبکه‌ی خود را برداری از رشته‌ها (`vector<string>`) تعریف کردیم که هر `stage`، یک ستون از شبکه است و شبکه‌ای که تابع `read_network` تشکیل می‌داد و به تابع `apply` پاس می‌شد به صورت زیر بود:

Locals

Name	Value
network	{ size=4 }
[capacity]	4
[allocator]	allocator
[0]	"ac-e"
[size]	4
[capacity]	15
[allocator]	allocator
[0]	97 'a'
[1]	99 'c'
[2]	45 '-'
[3]	101 'e'
[Raw View]	{...}
[1]	"a-de"
[size]	4
[capacity]	15
[allocator]	allocator
[0]	97 'a'
[1]	45 '-'
[2]	100 'd'
[3]	101 'e'
[Raw View]	{...}
[2]	"b-df"
[size]	4
[capacity]	15
[allocator]	allocator
[0]	98 'b'
[1]	45 '-'
[2]	100 'd'
[3]	102 'f'
[Raw View]	{...}
[3]	"bc-f"
[size]	4
[capacity]	15
[allocator]	allocator
[0]	98 'b'
[1]	99 'c'
[2]	45 '-'
[3]	102 'f'
[Raw View]	{...}

Locals

Name	Value
j	0
network	{ size=3 }
[capacity]	3
[allocator]	allocator
[0]	"a-"
[size]	2
[capacity]	15
[allocator]	allocator
[0]	97 'a'
[1]	45 '-'
[Raw View]	{...}
[1]	"ab"
[size]	2
[capacity]	15
[allocator]	allocator
[0]	97 'a'
[1]	98 'b'
[Raw View]	{...}
[2]	std::String_alloc<st_Mypair=allocator
[size]	2
[capacity]	15
[allocator]	allocator
[0]	45 '-'
[1]	98 'b'
[Raw View]	{...}

a	c	-	e
a	-	d	e
b	-	d	f
b	c	-	f

a	-
a	b
-	b

می‌توانستیم شبکه را طوری تعریف کنیم که هر stage یک سطر از شبکه باشد. در آن صورت به تابع appy به جای کل شبکه فقط یک عضو شبکه یا یک سطر (یک stage) را پاس می‌کردیم.

اما در آن صورت برای خواندن ورودی بایستی یک حلقه می‌نوشتیم و transpose می‌کردیم.

گاه ممکن است سخت کردن فرآیند اخذ و ذخیره سازی داده و در عوض ساده‌تر کردن پردازش به صرفه باشد. در این حالت پیاده‌سازی به صورت زیر خواهد بود:

```
#include <iostream>
#include <vector>
#include <string>

using namespace std;

typedef vector<char> Stage;
typedef vector<Stage> Network;
typedef vector<int> Numbers;
```

```

Numbers read_numbers(int num_of_inputs) {
    Numbers result;
    for (int i = 0; i < num_of_inputs; i++) {
        int number;
        cin >> number;
        result.push_back(number);
    }
    return result;
}

Network read_network(int num_of_inputs, int num_of_stages) {
    Network net(num_of_stages);
    for (int i = 0; i < num_of_inputs; i++) {
        string row;
        cin >> row;
        for (int j = 0; j < row.length(); j++) {
            net[j].push_back(row[j]);
        }
    }
    return net;
}

int stages(Network net) {
    return net.size();
}

int inputs(Network net) {
    return net[0].size();
}

Stage ith_stage(Network net, int i) {
    return net[i];
}

void swap(int& a, int& b) {
    int temp = a;
    a = b;
    b = temp;
}

bool is_valid_network(Network network) {
    for (int j = 0; j < stages(network); ++j) {
        for (int i = 0; i < inputs(network); ++i) {
            if (network[j][i] == '-')
                continue;
        }
    }
}

```

```

        int count = 0;
        for (int k = 0; k < inputs(network); k++)
            if (network[j][i] == network[j][k])
                count++;

        if (count != 2) {
            return false;
        }
    }
    return true;
}

void pass_through(Numbers &nums, Stage stage) {
    for (int r = 0; r < stage.size(); r++) {
        if (stage[r] == '-')
            continue;

        for (int i = r + 1; i < stage.size(); i++)
            if (stage[r] == stage[i])
                if (nums[r] > nums[i])
                    swap(nums[r], nums[i]);
    }
}

bool sorted(Numbers numbers) {
    for (int i = 0; i < numbers.size() - 1; i++)
        if (numbers[i] > numbers[i + 1])
            return false;
    return true;
}

void process_testcase(int num_of_inputs, int num_of_stages) {
    Network net = read_network(num_of_inputs, num_of_stages);
    Numbers numbers = read_numbers(num_of_inputs);

    if (!is_valid_network(net)) {
        cout << "Invalid network\n";
        return;
    }

    for (int j = 0; j < num_of_stages; j++)
        pass_through(numbers, ith_stage(net, j));

    if (sorted(numbers))
        cout << "Sorted";
}

```

```

        else
            cout << "Not sorted";
        cout << endl;
    }

    int main() {
        int num_of_inputs;
        int num_of_stages;

        cin >> num_of_inputs >> num_of_stages;
        process_testcase(num_of_inputs, num_of_stages);
        return 0;
    }

```

در رابطه با قطعه کد زیر:

```

typedef vector<char> Stage;
typedef vector<Stage> Network;
typedef vector<int> Numbers;

```

کلمه‌ی کلیدی **typedef** مکانیسمی برای ایجاد نام دوم برای انواع داده‌ای از پیش تعریف شده فراهم می‌کند. نام انواع داده‌ای **struct** اغلب اوقات با **typedef** تعریف می‌شوند که نام نوع داده‌ی کوتاه‌تر، ساده‌تر و یا خواناتر را ایجاد می‌کند. برای مثال دستور:

```
typedef Card *CardPtr;
```

نام نوع جدید **CardPtr** را به عنوان نام دوم *** Card** تعریف می‌کند.

روش خوب برنامه‌نویسی: نام‌های **typedef** را با حروف بزرگ بنویسید تا تأکیدی بر این مطلب باشد که این نام‌ها، نام دوم نام‌های نوع دیگر هستند.

ایجاد نام جدید با **typedef**، نوع جدید ایجاد نمی‌کند. **typedef** فقط یک نوع نام جدید ایجاد می‌کند که می‌تواند در برنامه به عنوان نام دوم برای یک نام نوع موجود به کار گرفته شود.

نکته‌ای درباره‌ی قابلیت حمل برنامه‌ها: نام‌های دوم برای انواع داده‌ای کتابخانه‌ای را می‌توان با **typedef** ایجاد کرد تا برنامه‌ها را قابل حمل‌تر سازد. برای مثال برنامه می‌تواند با استفاده از **typedef** نام دوم **Integer** را برای اعداد صحیح چهار بیتی ایجاد کند. آن‌گاه از **Integer** می‌توان به عنوان نام دوم در سیستم‌هایی با عدد صحیح چهاربیتی به جای **int** استفاده کرد و نیز از آن می‌توان به عنوان نام دوم در سیستم‌های با چهار عدد صحیح

چهار بایتی به جای long int استفاده کرد که در آن مقادیر long int چهار بایت از حافظه را اشغال می‌کند. سپس، برنامه نویس به سادگی تمام متغیرهای صحیح چهار بایتی را به صورت نوع Integer اعلان می‌کند.

ممکن است در رابطه با تابع ith_stage سوال پیش بیاید که چرا در فراخوانی تابع pass_through همان عضو نام network را استفاده نکرده‌ایم و برای آن یک تابع جدا نوشته‌ایم؟

```
for (int j = 0; j < num_of_stages; j++)
    pass_through(numbers, ith_stage(net, j));
```

```
Stage ith_stage(Network net, int i) {
    return net[i];
}
```

علت همان افزایش خوانایی و encapsulation است. یک برنامه نویس دیگر وقتی کد ما را می‌خواند، خبر ندارد که network برداری از stage‌هاست. با این تابع سعی کرده ایم با network به مثابه شیئی برخورد کنیم که خبری از محتویات درون آن نداریم و می‌دانیم روی این شی می‌توان یک تابع فراخوانی کرد و مرحله‌ی نام آن را بدست آورد.

روش دیگر و باصرفه‌تر برای ساختار داده این است که stage خود را به جای برداری از کاراکترها، به صورت برداری از کامپراتورها یا برداری از زوج‌های مرتب ذخیره کنیم. به عنوان مثال شبکه‌ی زیر را در نظر بگیرید:

a	-	-	b
a	-	-	-
-	-	-	-
-	a	-	-
-	-	-	-
-	-	a	-
b	-	b	-
c	-	-	a
-	-	-	a
-	-	-	-
-	a	-	-
c	-	-	-
b	-	a	-
-	-	b	b

a	a	-	-	-	-	b	c	-	-	-	c	b	-
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

-	-	-	a	-	-	-	-	-	-	a	-	-	-
-	-	-	-	-	a	b	-	-	-	-	-	a	b
b	-	-	-	-	-	-	a	a	-	-	-	-	b

اکثر خانه‌های این شبکه، حاوی - است که عملاً کاری انجام نمی‌دهند و به خاطر این - ها، قطعه کد:

```
if (network[i][j] == '-')
    continue;
```

در تابع apply، یا قطعه کد

```
if (stage[r] == '-')
    continue;
```

در تابع pass_through:

- برای stage 1، ۸ بار اجرا می‌شود.
- برای stage 2، ۱۲ بار اجرا می‌شود.
- برای stage 3، ۱۰ بار اجرا می‌شود.
- برای stage 4، ۱۰ بار اجرا می‌شود.

از سوی دیگر کد:

```
for (int i = 0; i < network.size() - 1; i++) {
    if (network[i][j] == '-')
        continue;

    for (int k = i + 1; k < network.size(); k++)
        if (network[i][j] == network[k][j])
            if (numbers[i] > numbers[k])
                swap(numbers[i], numbers[k]);
}
```

در تابع apply، سطر اول شبکه زیر را در هر stage، ۱ بار، سطر دوم را ۲ بار، ... سطر سیزدهم را ۱۳ بار و سطر چهاردهم را ۱۴ بار ملاقات می‌کند.

a	-	-	b
a	-	-	-
-	-	-	-
-	a	-	-
-	-	-	-
-	-	a	-

b	-	b	-
c	-	-	a
-	-	-	a
-	-	-	-
-	a	-	-
c	-	-	-
b	-	a	-
-	-	b	b

پس تعداد محاسبات انجام شده برابر است با:

$$4 \times (14 + 13 + \dots + 2 + 1) = 4 \times \left(\frac{14 \times 13}{2} \right) = 364$$

و یا کد:

```
for (int r = 0; r < stage.size(); r++) {
    if (stage[r] == '-')
        continue;

    for (int i = r + 1; i < stage.size(); i++)
        if (stage[r] == stage[i])
            if (nums[r] > nums[i])
                swap(nums[r], nums[i]);
}
```

در تابع pass_through برای هر stage شبکه‌ی زیر، ۹۱ بار انجام می‌شود.

a	a	-	-	-	-	b	c	-	-	-	c	b	-
-	-	-	a	-	-	-	-	-	-	a	-	-	-
-	-	-	-	-	a	b	-	-	-	-	-	a	b
b	-	-	-	-	-	-	a	a	-	-	-	-	b

چون عضو اول stage را ۱ بار، عضو دوم را ۲ بار، ...، عضو سیزدهم را ۱۳ بار و عضو چهاردهم را ۱۴ بار ملاقات می‌کند.

$$14 + 13 + \dots + 2 + 1 = \frac{14 \times 13}{2} = 91$$

چنانچه شبکه را هنگام خواندن آن به یکی از صورت‌های زیر ذخیره کنیم:

(0,1)	(3,10)	(5,12)	(0,13)
(6,12)		(6,13)	(7,8)
(7,11)			

(0,1)	(6,12)	(7,11)
(3,10)		
(5,12)	(6,13)	
(0,13)	(7,8)	

برای stage1 فقط ۳ خانه، برای stage2 فقط یک خانه، برای stage3 و stage4 نیز فقط دو خانه و هرکدام از خانه ها نیز فقط یکبار دیدار خواهد شد. لذا در مجموع ۸ دیدار داریم نه ۹۱ یا ۳۶۴ دیدار و پردازش ساده‌تر و سریع‌تر خواهد بود. از سوی دیگر در میزان حافظه‌ی مورد نیاز جهت ذخیره سازی شبکه نیز صرفه جویی خواهیم کرد. البته خواندن ورودی‌ها اندکی دشوارتر خواهد بود.

```
#include <iostream>
#include <vector>
#include <string>

using namespace std;

struct Comparator {
    int end1;
    int end2;
};

typedef vector<Comparator> Stage;
typedef vector<Stage> Network;
typedef vector<int> Numbers;

Comparator new_comparator(int, int);
Numbers read_numbers(int);
Network read_network(int, int);
Stage ith_stage(Network, int);
void swap(int&, int&);
void apply(Numbers&, Stage);
bool sorted(Numbers);
void process_testcase(int, int);
```

```

int main() {
    int num_of_inputs;
    int num_of_stages;

    cin >> num_of_inputs >> num_of_stages;
    process_testcase(num_of_inputs, num_of_stages);
    system("pause");
    return 0;
}

Comparator new_comparator(int e1, int e2) {
    Comparator c;
    c.end1 = e1;
    c.end2 = e2;
    return c;
}

Numbers read_numbers(int num_of_inputs) {
    Numbers result;
    for (int i = 0; i < num_of_inputs; i++) {
        int number;
        cin >> number;
        result.push_back(number);
    }
    return result;
}

Network read_network(int num_of_inputs, int num_of_stages) {
    Network net(num_of_stages);
    vector<string> temp_net;
    for (int i = 0; i < num_of_inputs; i++) {
        string line;
        cin >> line;
        temp_net.push_back(line);
    }

    for (int i = 0; i < num_of_stages; i++) {
        for (int j = 0; j < num_of_inputs; j++) {
            if (temp_net[j][i] == '-')
                continue;
            for (int k = j + 1; k < num_of_inputs; k++)
                if (temp_net[j][i] == temp_net[k][i])
                    net[i].push_back(new_comparator(j, k));
        }
    }
    return net;
}

```

```

}

Stage ith_stage(Network net, int i) {
    return net[i];
}

void swap(int& a, int& b) {
    int temp = a;
    a = b;
    b = temp;
}

void apply(Numbers &nums, Stage stage) {
    for (int c = 0; c < stage.size(); c++) {
        if (nums[stage[c].end1] > nums[stage[c].end2])
            swap(nums[stage[c].end1], nums[stage[c].end2]);
    }
}

bool sorted(Numbers numbers) {
    for (int i = 0; i < numbers.size() - 1; i++)
        if (numbers[i] > numbers[i + 1])
            return false;
    return true;
}

void process_testcase(int num_of_inputs, int num_of_stages) {
    Network net = read_network(num_of_inputs, num_of_stages);
    Numbers numbers = read_numbers(num_of_inputs);

    for (int j = 0; j < num_of_stages; j++)
        apply(numbers, ith_stage(net, j));

    if (sorted(numbers))
        cout << "Sorted";
    else
        cout << "Not sorted";
    cout << endl;
}

```

در رابطه با قطعه کد زیر:

```
struct Comparator {
    int end1;
    int end2;
};
```

Structها (یا رکوردها) نوع داده‌ی مجتمع هستند یعنی آن‌ها را می‌توان با استفاده از عضوهایی از چند نوع مختلف که می‌توانند شامل structهای دیگری باشند تعریف کرد. تعریف struct (رکورد) زیر را در نظر بگیرید:

```
struct Card {
    char *face;
    char *suit;
}; // end struct Card
```

کلمه‌ی کلیدی struct، تعریف رکورد Card را معرفی می‌کند. شناسه‌ی Card نام struct (نام رکورد) است و در C++ برای اعلان متغیرهایی از نوع struct به کار می‌رود. در این مثال نوع struct، Card است. داده‌هایی (و احتمالاً تابع‌ها به همان صورت که با کلاس‌ها است) که در داخل آکولادهای باز و بسته‌ی تعریف رکورد struct اعلان شده باشند، عضوهای struct نام دارند. نام عضوهای یک رکورد باید منحصر به فرد باشند اما دو struct مختلف می‌توانند عضوهای همنام داشته باشند بدون آن‌که در کار هم تداخل ایجاد کنند. هر تعریف struct باید با سمی کالن (;) به پایان رشد.

خطای رایج در برنامه نویسی: ننوشتن سمی کالن در پایان تعریف struct خطای دستوری است.

تعریف Card شامل دو عضو از نوع char* یعنی face و suit است. عضوهای struct می‌توانند متغیرهایی از انواع داده ای و اصلی (مانند int و double و غیره) یا مجتمع مانند آرایه‌ها، structهای دیگر و یا کلاس‌ها باشند. داده‌ی عضو در تعریف یک struct می‌تواند از چند نوع داده باشد. برای مثال رکورد employee می‌تواند حاوی عضوهای رشته‌ای کاراکتری برای نام خانوادگی، یک عضو int برای سن کارمند، یک عضو char شامل 'M' یا 'F' برای جنس کارمند، یک عضو double برای حقوق ساعتی کارمند و غیره باشد.

Struct نمی‌تواند حاوی یک نمونه از خودش باشد. برای مثال متغیر رکوردی Card را نمی‌توان در تعریف struct Card اعلان کرد. اما اشاره‌گر به رکورد Card را می‌توان در داخل تعریف Struct Card گنجاند. اگر رکوردی شامل عضوی باشد که آن عضو یک اشاره‌گر به همان نوع رکورد باشد، به آن **رکورد خودارجاعی** می‌گویند. در فصل ۲۱ با عنوان ساختمان داده‌ها، از ساختار مشابهی به نام کلاس‌های خودارجاعی استفاده کردیم که به کمک آن انواع متعددی از ساختارهای لیست پیوندی را ایجاد کردیم.

تعریف رکورد Card هیچ حافظه‌ای لز سیستم نمی‌گیرد بلکه نوع داده‌ی جدیدی ایجاد می‌کند که از آن برای اعلان متغیرهای رکوردی استفاده می‌شود. متغیرهای رکوردی مانند متغیرهای نوع دیگر اعلان می‌شوند. اعلان‌های زیر:

```
Card oneCard;  
Card deck[52];  
Card *CardPtr;
```

OneCard را یک متغیر رکوردی از نوع Card، deck را آرایه‌ای با ۵۲ عضو از نوع Card و CardPtr را به عنوان یک اشاره‌گر به رکورد Card اعلان می‌کند. متغیرهای یک نوع داده‌ی رکوردی معین را می‌توان با قرار دادن لیست نام متغیرها که با کاما از هم جدا شده‌اند بین آکولادهای باز و بسته تعریف رکورد و سمی کالن پایان تعریف رکورد اعلان کرد. برای مثال اعلان‌های بالا را می‌توان در تعریف رکورد زیر قرار داد:

```
struct Card {  
    char *face;  
    char *suit;  
} oneCard, deck[52], *CardPtr;
```

نام رکورد اختیاری است. اگر تعریف رکورد حاوی نام رکورد نباشد متغیرهای نوع رکورد را می‌توان تنها بین آکلادهای بسته‌ی تعریف رکورد و سمی کالن پایان تعریف رکورد اعلان کرد.

ملاحظات دربارهی مهندسی نرم‌افزار: هنگامی که نوع struct را ایجاد می‌کنید نام struct را مشخص کنید. به نام struct برای اعلان متغیرهای جدید از نوع struct اعلان پارامترهایی از نوع struct اندکی بعد در برنامه احتیاج است، در صورت استفاده از struct مانند کلاس C++ به نام struct برای مشخص کردن سازنده و نابودکننده احتیاج است.

تنها عملیات مجاز کتابخانه‌ای که می‌توان روی اشیا struct انجام داد عبارتند از جایگزینی یک شی struct در یک شی struct از همان نوع، گرفتن آدرس (&) یک شی struct، دسترسی به عضوهای یک شی struct به همان صورتی که عضوهای یک کلاس در دسترس قرار می‌گیرد و استفاده از عملگر sizeof برای طول اندازه‌ی یک struct.

اکثر عملگرها را مانند کار با کلاس‌ها می‌توان سربارگذاری کرد تا با اشیایی از نوع struct کار کنند.

خطای رایج در برنامه نویسی: مقایسه‌ی رکوردها (structها) خطای زمان کامپایل است.

Structها (رکوردها) را می‌توان با استفاده از لیست‌های مقدار اولیه، به همان صورتی که با آرایه‌ها عمل کردیم، مقدار اولیه دهیم. برای مثال، اعلان

```
Card oneCard = { "Three", "Hearts" };
```

متغیر OneCard را از نوع Card اعلان می‌کند و به عضو face مقدار اولیه‌ی "Three" و به عضو suit مقدار اولیه‌ی "Hearts" می‌دهد. اگر تعداد مقادیر اولیه‌ی داخل لیست کمتر از تعداد عضوهای داخل رکورد باشد به عضوهای باقیمانده با مقادیر پیش‌فرض‌شان مقدار اولیه داده می‌شود.

جمع بندی: به یک برنامه از دو جنبه می‌توان نگریست.

- ۱- کارهایی که برنامه قرار است انجام دهد (وظایف برنامه را باید به بلاک‌های کوچک بشکنیم)
- ۲- نگهداری داده‌های برنامه (پردازش را چگونه بشکنیم و داده‌ها را چگونه نگهداریم که تصمیم در مورد آن اثر مستقیم بر زمان و اجرای برنامه دارد)

درس ساختمان داده و الگوریتم: آرایش داده چگونه باشد تا پردازش سریع‌تر شود.

درخت دودویی: تعداد محاسبات متناسب با لگاریتم تعداد عناصر

در نوشتن برنامه‌ها اصرار داریم که از global variable استفاده نکنیم.

Global variable نگهداری برنامه را دشوار می‌کند.

اما به عنوان مثال اگر در برنامه‌ی مربوط به این جلسه شبکه را به صورت global تعریف می‌کردیم نیازی نبود که در is_valid_network شبکه را پاس کنیم و یا در apply لازم نبود که شبکه را پاس کنیم و یا هنگام خواندن شبکه در تابع read_network نیازی به return کردن نبود.

اما هدف از تقسم برنامه این است که به هر بلوک به صورت مستقل نگاه کنیم. تعریف global variable باعث می‌شود که اثر توابع روی هم فقط از طریق پارامترها نباشد و لذا خوانایی برنامه کاهش می‌یابد.

برای دریافت اینکه global variable کجا تغییر می‌یابد، بایستی کل برنامه را بخوانیم که این یعنی کاهش خوانایی برنامه.

Global variable باعث می‌شود نتوانیم تابع را در جایی دیگر استفاده کنیم و قابلیت نگهداری، خوانایی و استفاده مجدد را کاهش می‌دهد.

اصولا استفاده از `global variable` توصیه نمی شود مگر اینکه بدانید طول عمر کد کم است. مثلا اگر در مسابقه ی ACM شرکت می کنید نیازی به لحاظ کردن این موارد نیست. چون این کد قرار نیست `maintain` شود و شما در کمترین زمان جواب می خواهید.

جلسه چهارم - مبانی توابع بازگشتی

رد کردن پارامتر با مقدار: این برنامه‌ی خیلی ساده رد کردن پارامترها با مقدار (call by value) را نشان می‌دهد.

```
#include <iostream>
using namespace std;

void f(int x)
{
    int i = 5;
    x = i + 1;
}

int main()
{
    int a = 10;
    f(a);
    cout << a << endl;
    return 0;
}
```

در خط ۱۲ مقدار `a` یعنی ۱۰ به تابع `f` فرستاده می‌شود. لذا پس از فراخوانی تابع `f` در خط ۱۳، کماکان مقدار متغیر `a` برابر ۱۰ است. چون متغیر به تابع فرستاده نشده و لذا تابع تغییری در متغیر ایجاد نکرده. بلکه مقدار متغیر، هنگام فراخوانی در متغیر `x` قرار گرفته و عملیات روی متغیر `x` درون تابع انجام شده است.

رد کردن پارامتر با ارجاع: این برنامه‌ی خیلی ساده رد کردن پارامترها با ارجاع (call by reference) را نشان می‌دهد. این نوع رد کردن با ارجاع، خاص زبان سی‌پلاس‌پلاس است و در زبان سی این کار با اشاره‌گرها صورت می‌گیرد.

```

#include <iostream>
using namespace std;

void f(int x, int& y)
{
    int i = 5;
    x = i + 1;
    y = 18;
}

int main()
{
    int a = 10;
    int b = 11;
    f(a, b);
    cout << a << endl;
    cout << b << endl;
    f(a + 1, b + 1);

    return 0;
}

```

در خط ۴، پارامتر y با ارجاع رد می‌شود و تغییری که در خط ۸ ایجاد می‌شود، به بیرون منتقل می‌گردد یعنی b در خط ۱۷ برابر ۱۸ نمایش داده می‌شود.

در خط ۱۸ با compilation error مواجه می‌شویم:

error C2664: 'void f(int,int &)': cannot convert argument 2 from 'int' to 'int &'

چون $b+1$ مقدار است که در همان لحظه پاس به تابع تولید می‌شود و متغیر نیست و آدرس ندارد که آدرس به تابع داده شود.

فراخوانی تودرتوی توابع: این مثال ساده رد کردن پارامتر هنگام فراخوانی‌های متوالی توابع را بررسی می‌کند.

```
#include <iostream>
using namespace std;

void g(int& y)
{
    int j = 2;
    y = j * 3;
}

void f(int x)
{
    g(x);
    cout << x << endl;
}

int main()
{
    int a = 10;
    f(a);
    cout << a << endl;
    return 0;
}
```

در خط ۱۲ پیش از فراخوانی تابع g مقدار x برابر ۱۰ است اما در خط ۱۳ به مقدار ۶ تغییر می‌کند. در خط ۲۰ مقدار a پس از فراخوانی کماکان برابر ۱۰ است.